

University of Groningen

Ruimtelijke concentraties MBO afgestudeerden

Edzes, Arjen; Broersma, Lourens; van Dijk, Jouke

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2014

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Edzes, A., Broersma, L., & van Dijk, J. (2014). *Ruimtelijke concentraties MBO afgestudeerden: Human Capital Agenda SER Noord-Nederland*. Rijksuniversiteit Groningen. Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

HUMAN CAPITAL AGENDA NOORD-NEDERLAND

Juni 2014

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

Adviestraject HCA

- Behoefte in Noord-Nederland aan een Human Capital Agenda (Noordervisie 2040, RIS3, etc.)
- Noord-Nederland moet het nadrukkelijk hebben van de relatie MKB & MBO
- Voorjaar 2014 Onderzoeksopdracht aan de RUG om te kijken naar ruimtelijke concentraties MBO afgestudeerden (wat is de uitdaging?)
- Zomer 2014 Ophalen reacties op onderzoek
- Najaar 2014 Organiseren werkconferentie gericht op beantwoorden uitdaging

university of
 groningen

Ruimtelijke concentraties MBO-afgestudeerden

Human Capital Agenda SER Noord-Nederland

Dr. Arjen Edzes
Dr. Lourens Broersma
Prof. dr. Jouke van Dijk

Mei 2014

Rijksuniversiteit Groningen, Faculteit Ruimtelijke wetenschappen, PO Box 800, 9700 AV Groningen

Inhoud

Managementsamenvatting

①	Inleiding, vraagstelling, werkwijze en methodologie	3
②	Arbeidsaanbod van MBO	7
1.	Instellingsinformatie	7
2.	Wonen en studeren	9
3.	Uitstromers	14
4.	Niet-werkende werkzoekenden	18
③	Arbeidsvraag naar MBO	19
1.	Omvang en relatieve aandelen werkgelegenheid naar opleidingssectoren en bedrijfssectoren	19
2.	Prognoses	22
④	Conclusies	30

Waar gaat het onderzoek over?

- Menselijk kapitaal in de vorm van aanwezige kennis en vaardigheden is dé basis voor regionaal economische ontwikkeling voor nu en in de toekomst. De Sociaal Economische Raad Noord-Nederland (hierna afgekort tot SER NN) beraadt zich op een Human Capital agenda voor Noord-Nederland. Daarin staat de discussie over de doelmatigheid van het beroeps- onderwijs in relatie tot dalende prognoses over leerlingen- aantallen centraal.
- De SER NN wenst zicht op ruimtelijke patronen van richting en niveau van opleidingsstromen in relatie tot ruimtelijke clustering van economische sectoren. Het gaat in deze fase van het onderzoek om beschrijvende statistieken en kaartbeelden en kwalitatieve duidingen en inventarisatie van knelpunten.
- De vraag die we ons stellen is of er ruimtelijke samenhang is tussen het aanbod van Regionale Opleidingscentra in termen van opleidingsrichting én de stromen van (af)studerenden enerzijds en de sectorstructuur van het bedrijfsleven anderzijds.

Wat wordt verstaan onder doelmatigheid van het middelbaar beroepsonderwijs?

- De Onderwijsraad (2012) geeft aan dat bij de beoordeling van de macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod gaat het om een evenwicht tussen drie elementen:
 - ① de studiekeuze van deelnemers ('zijn zij in staat een goede keuze te maken');
 - ② de inhoud van opleidingen ('de juiste mix tussen algemene en beroepsgerichte vakken | 'breed versus smal');
 - ③ de efficiëntie van het opleidingsaanbod (organiseerbaarheid).
- De SER Noord-Nederland voegt hier een ruimtelijke dimensie aan toe:
 - ④ de ruimtelijke samenhang van opleidingen met economische specialisatie van regio's.
- Wij kijken naar :**
 - ① Arbeidsaanbod:
 - a) Omvang van opleidingen en ruimtelijke spreiding van MBO-ers (volume en relatieve aandelen) en uitstromers
 - b) Regionale werkloosheid
 - ② Arbeidsvraag: Ruimtelijke spreiding van middelbare werkgelegenheid naar sectoren (volume en relatieve aandelen)
 - ③ Verwachtingen 2013-2018

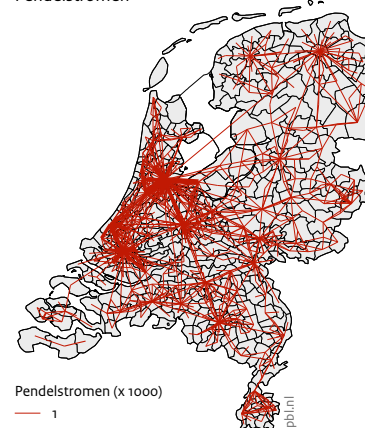

Theoretische en methodologische voetangels en klemmen

- Het vaststellen van ruimtelijke patronen in vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt is vol met theoretische en empirische voetangels en klemmen.
- Relatie tussen MBO-afgestudeerden in een regio én instelling van opleiding is complex door:
 - Spreiding en geografische samenloop van instellingen en nevenvestigingen
 - Pendelafstanden en woonvoorkeuren van studerenden
 - Relatie tussen ruimtelijke clustering van kwalificaties van studerenden en vraag op de arbeidsmarkt is complex door:
 - De matchingsspecificaties: waarop vindt vraag en aanbod elkaar
 - Pendelafstanden en woonvoorkeuren van studerenden
 - Concurrentie-effecten van anders opgeleiden en elders wonenden
 - Vraagvolumes en -specificaties
 - Uitkomsten zijn daarmee indicatief en dienen vooral de feitenbasis en duidingsdiscussie

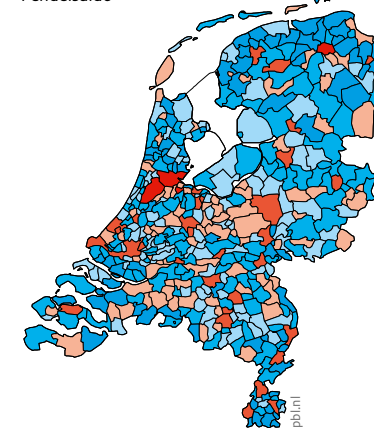
Pendelstromen

Pendelstromen (x 1000)
1
5
10
20
30

Bron: CBS, 2008; bewerking PBL

Pendelsaldo

Pendelsaldo uitgaand
0 - 0,2
0,2 - 0,4
Meer dan 0,4
Pendelsaldo inkomend
0 - 0,2
0,2 - 0,4
Meer dan 0,4

Gebruikte databronnen

- Voor het in kaart brengen van **deelnemers aan het MBO** naar opleidings-, instellings- en woonkenmerken is gebruik gemaakt van de databestanden van de DUO/Ministerie van OC&W. Twee issues:
 - Voor wat betreft de locatie publiceert de DUO óf op woonlocatie óf op locatie van instellingen (hoofdvestiging).
 - Voor wat betreft de locatie van instelling publiceert de DUO geen informatie op nevenlocatie waardoor samenloop van opleidingen op een lager schaalniveau niet in beeld gebracht kunnen worden.
- Voor het beschrijven en schatten van **in- en uitstroomcijfers** van het MBO is gebruik gemaakt van in- en uitstroomgegevens van het CBS (CBS Statline) voor het landsdeel Noord.
- Voor het in kaart brengen van **niet-werkende werkzoekende** MBO-ers is gebruik gemaakt van gegevens van het UWV.
- Voor het in kaart brengen van **werkgelegenheid** in Noord-Nederland naar opleidingsniveau en richting is gebruik gemaakt van het Sociaal Statistisch Bestand van het CBS.
- **Prognosecijfers** zijn geschat op basis van door het ROA in Maastricht aangeleverde baanopeningspercentages voor de drie Noordelijke provincies voor de periode 2013-2018.

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Centraal Bureau
voor de Statistiek

UWV werken aan perspectief

Research Centre for
Education and the Labour
Market

Arbeidsaanbod van MBO: instellingsinformatie

- Noord-Nederland kent in 2013 acht aanbieders van middelbaar beroepsonderwijs. In totaal administreren zij een kleine 60.000 ingeschrevenen voor het middelbaar beroepsonderwijs.
- Friesland kent over 2009-2013 de meeste groei in MBO-deelnemers aan onderwijsinstellingen
- Geografisch overlappen de werkgebieden van de ROC's, zeker in Groningen en Drenthe. Dat geldt minder voor AOC's.

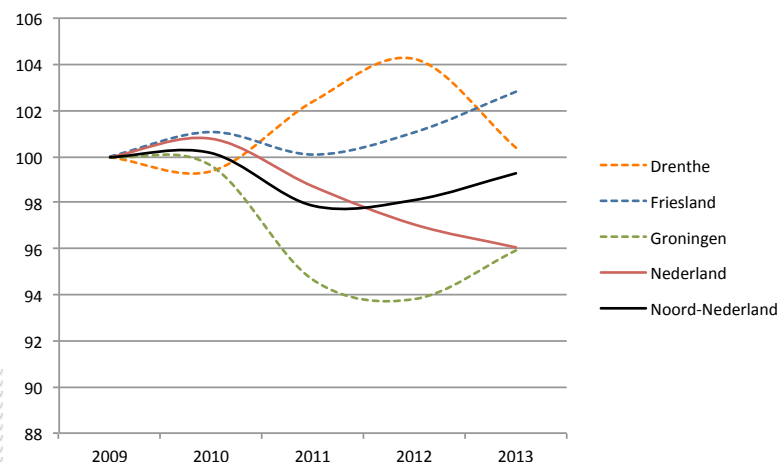

Aantal MB)-deelnemers per instelling in Noord-Nederland en provincies, 2009-2013

Aantal deelnemers		2009	2010	2011	2012	2013
Drenthe		8.178	8.126	8.373	8.524	8.209
ROC Drenthe College		8.178	8.126	8.373	8.524	8.209
Friesland		23.934	24.188	23.954	24.185	24.607
Nordwin College		1.558	1.421	1.415	1.377	1.555
ROC Friese Poort		12.858	13.220	12.971	13.118	13.361
ROC Friesland Colleg		9.518	9.547	9.568	9.690	9.691
Groningen		28.022	27.908	26.523	26.289	26.880
Alfa-college		10.916	10.980	10.488	10.546	10.715
AOC Terra		2.074	2.166	2.190	2.162	2.152
Hanzehogeschool		89	29			
Noorderpoort		14.384	14.180	13.280	12.986	13.363
ROC Menso Alting		559	553	565	595	650
Flevoland		6.156	6.369	5.813	5.737	5.875
Gelderland		67.369	67.401	66.909	62.728	60.172
Limburg		29.508	28.669	27.895	27.490	27.204
Noord-Brabant		80.288	82.432	79.026	78.912	76.485
Noord-Holland		81.397	81.344	80.546	67.092	67.413
Overijssel		46.190	49.234	47.560	46.751	46.367
Utrecht		35.216	35.330	34.389	46.459	45.875
Zeeland		11.740	11.528	11.190	10.382	9.781
Zuid-Holland		97.547	96.986	96.682	95.774	96.347

Nederland	515.545	519.515	508.860	500.323	495.215
-----------	---------	---------	---------	---------	---------

Ontwikkeling aantal deelnemers per Noordelijke provincie over 2009-2013 (2009=100)

Arbeidsaanbod van MBO: instellingsinformatie

- Noord-Nederland kent in 2013 acht aanbieders van middelbaar beroepsonderwijs. In totaal administreren zij een kleine 60.000 ingeschrevenen voor het middelbaar beroepsonderwijs.

Aantal MBO-deelnemers in 2013 per ROC in Noord-Nederland, naar sector en bedrijfstak

Noorderpoort

Alfa - college
Laat je talent groeien!

	EMMEN Drenthe College	Alfa- college	GRONINGEN AOC Terra	Noorder- poort	Menso Alting	LEEUWARDEN Nordwin College	Friese Poort	Friesland College	Totaal
AGRARISCH			2.152			1.555			3.707
Voedsel en leefomgeving			2.152			1.555			3.707
COMBINATIE VAN SECT	169	260		442	78		472	423	1.844
Combinatie bedrijf	169	260		442	78		472	423	1.844
ECONOMIE	2.525	3.475		4.521	157		4.280	2.757	17.715
Combinatie bedrijf							80		80
Detailhandel, mode en textiel	641	1.114		1.206	58		1.433	621	5.073
Econ-adm., soc-jurid. en beveiliging	1.362	1.785		1.947	81		2.253	790	8.218
Horeca, toerisme en voeding	522	576		1.368	18		514	1.346	4.344
TECHNIEK	1.743	2.486		3.839			3.037	3.000	14.105
Beschermings- en afwerkingstechn.	139						50	221	410
Bouw en grond-, weg- en waterbouw	174	585		106			511	204	1.580
Carrosserie en autoschadeherstel				75				18	93
Combinatie bedrijf				113			40	202	355
Detailhandel, mode en textiel		73						151	224
Grafische beroepen	78	259		740			428	604	2.109
Hout en interieur	28	52					31	102	213
Metaal, elektro- en installatie	604	1.157		615			1.629	572	4.577
Motorvoertuigen en autohandel	281	195		576			55	402	1.509
Proces-, milieu-, laboratorium	347			969			257	215	1.788
Transport en logistiek	92	165		645			36	309	1.247
ZORG EN WELZIJN	3.772	4.494		4.561	415		5.572	3.511	22.325
Gezondheidszorg, dienstverl., welzijn	3.545	4.006		4.289	415		5.029	3.394	20.678
Haar-, schoonheids- voetverzorging	226	488		272			543	117	1.646
Horeca, toerisme en voeding	1								1
Totaal	8.209	10.715	2.152	13.363	650	1.555	13.361	9.691	59.696

Arbeidsaanbod van MBO: wonen en studeren

- Omdat niet iedereen studeert in de provincie waar men woont, is het aantal woonachtige MBO-ers in Noord-Nederland hoger. Een kleine 10% daarvan (5.751) studeert buiten de provincie, vooral in de provincie Flevoland en Overijssel. Omgekeerd geldt dat 5.480 MBO-ers buiten Noord-Nederland wonen (vooral Flevoland en Overijssel), maar wel aan een Noordelijk ROC studeren.

		Waar wonen MBO-ers in 2012?					
Waar studeren MBO-ers in 2012 (op basis van hoofdvestiging)		Noord- Nederland	Rest van Nederland	Buitenland	Overig	Onbekend	
	Noord- Nederland	54.279	5.480	30	132	6	59927
	Rest van Nederland	5.751	436.324	856	3.182	26	446139
		60.030	441.804	886	3.314	32	

Arbeidsaanbod van MBO: wonen en studeren

- Vooral Drentse studenten studeren elders. Ruim 60% van de in Drenthe woonachtige leerlingen studeert in 2012 aan in andere provincies (hoofd)gevestigde ROC's.

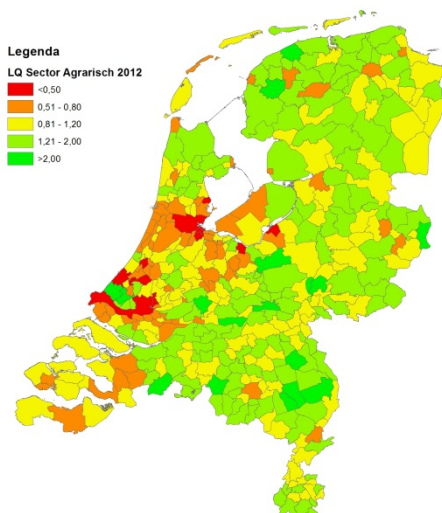
	Waar wonen MBO-scholieren?																
Waar studeren ze? Op basis van hoofdvestiging	NNL	Dr	Gr	Fr	Fl	Gld	Li	NB	NH	Ov	U	Z	ZH	Belgie	Duitsl.	Ov. Buit	Onb.
Drenthe		39,6	4,7	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	1,4	15,6
Groningen		41,3	87,1	4,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	4,2	0,1	0,0	0,1	0,0	9,5	2,3	0,0
Friesland		1,9	3,1	86,7	10,6	0,4	0,1	0,1	0,4	1,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	3,1
Flevoland	10,8	0,2	0,1	0,1	34,3	0,1	0,0	0,1	0,5	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0
Gelderland	0,5	2,2	0,7	1,4	5,0	67,7	5,4	8,1	1,3	12,1	10,8	1,0	1,0	7,4	36,9	25,9	12,5
Limburg	0,1	0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	77,6	1,8	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	35,4	5,6	7,2	15,6
Noord-Brabant	0,1	1,6	1,0	1,4	1,7	7,1	14,6	83,2	1,7	1,7	2,7	14,2	3,5	39,6	12,3	25,7	25,0
Noord-Holland	0,5	0,2	0,2	1,1	18,5	0,8	0,2	0,4	85,8	0,1	9,9	0,2	2,3	1,7	0,6	0,3	6,3
Overijssel	7,1	11,4	1,7	2,6	23,0	12,8	0,3	0,4	1,0	75,8	1,8	0,2	0,6	1,3	27,4	4,7	6,3
Utrecht	0,2	1,0	0,9	0,7	5,4	9,8	1,3	2,1	5,6	2,6	68,5	7,9	7,2	4,2	0,0	30,9	9,4
Zeeland	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	71,4	0,7	5,5	0,0	0,1	3,1
Zuid-Holland	0,1	0,5	0,3	0,3	1,1	1,1	0,4	2,5	3,4	0,4	5,7	4,7	84,3	4,8	1,1	1,0	3,1
N=	60.030	17.051	19.308	23.671	15.098	62.927	32.681	72.764	69.665	39.905	31.399	12.130	105.235	707	179	3.314	32

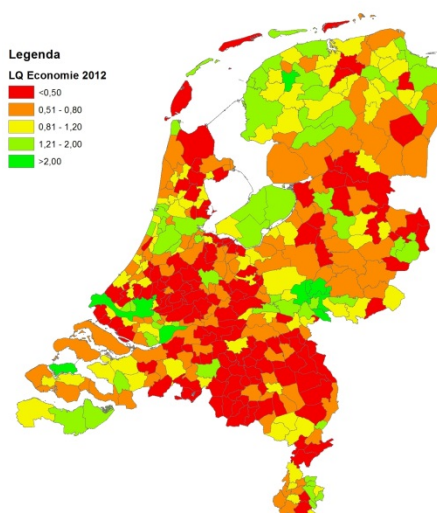
Arbeidsaanbod van MBO: relatieve aandelen

- In de onderstaande kaarten is de locatiequotiënt (het relatieve aandeel)¹ van de vier MBO-sectoren weergegeven op basis van het aantal woonachtige MBO-deelnemers. Noord-Nederland kent vooral concentraties in de Agrarische en Economische sector.

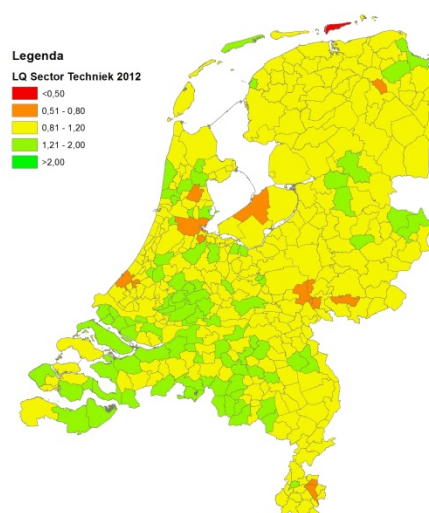
Kaarten van het relatieve aandeel (locatiequotiënt) van MBO-deelnemers naar woongemeente en MBO-sector

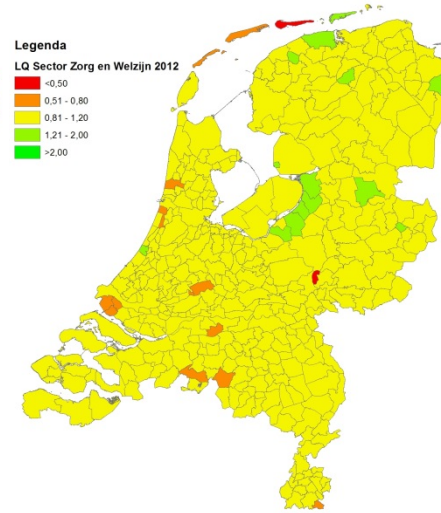
Agrarisch

Economie

Techniek

Zorg & Welzijn

¹ Het relatieve aandeel is het aandeel van een categorie in de regio gedeeld door het aandeel van de categorie in Nederland. Een waarde groter dan 1 duidt op oververtegenwoordiging, een waarde kleiner dan 1 duidt op ondervertegenwoordiging

2. Arbeidsaanbod van MBO

Arbeidsaanbod van MBO: verdeling naar Corop-regio's

- Van de ruim 59.000 MBO-deelnemers in Noord-Nederland woont 32% in Groningen, 39% in Friesland en 28% in Drenthe. De Corop's 'Overig Groningen' en 'Noord-Friesland' kennen met 20% het grootste aandeel, vooral door de aanwezigheid van de steden Groningen en Leeuwarden.
- Kijken we ook hier naar de relatieve aandelen dan zijn er qua opleidingsrichting geen grote concentraties in de Corop's. In termen van kwalificatieniveau kennen vooral de Corop's Delzijl e.o. en Oost-Groningen veel MBO-ers niveau 1. Zuidoost en Zuidwest Friesland kennen daarentegen weinig MBO-ers op niveau 1.

Aantal MBO-deelnemers en het relatieve aandeel (locatiequotiënt), 2013, naar COROP, MBO-sector en kwalificatieniveau

MBO SECTOR						
COROP	Agrarisch	Combinatie	Economie	Techniek	Zorg & Welzijn	Totaal
Delfzijl en omgeving	89	70	499	612	564	1.834
Noord-Drenthe	495	147	1.912	1.467	2.239	6.260
Noord-Friesland	904	506	3.300	3.063	4.158	11.931
Oost-Groningen	335	197	1.695	1.545	2.048	5.820
Overig Groningen	654	335	3.626	2.962	4.072	11.649
Zuidoost-Drenthe	421	133	1.691	1.709	2.148	6.102
Zuidoost-Friesland	433	182	1.904	1.748	2.429	6.696
Zuidwest-Drenthe	280	67	1.389	1.036	1.558	4.330
Zuidwest-Friesland	384	163	1.381	1.309	1.607	4.844
Totaal	3.995	1.800	17.397	15.451	20.823	59.466

KWALIFICATIENIVEAU					
COROP	1	2	3	4	Totaal
Delfzijl en omgeving	90	433	551	760	1.834
Noord-Drenthe	236	1.251	1.655	3.118	6.260
Noord-Friesland	349	2.451	3.144	5.987	11.931
Oost-Groningen	312	1.428	1.627	2.453	5.820
Overig Groningen	442	2.513	3.080	5.614	11.649
Zuidoost-Drenthe	242	1.406	1.715	2.739	6.102
Zuidoost-Friesland	148	1.385	1.852	3.311	6.696
Zuidwest-Drenthe	93	904	1.208	2.125	4.330
Zuidwest-Friesland	145	951	1.212	2.536	4.844
Totaal	2.057	12.722	16.044	28.643	59.466

Locatiequotiënt					
Agrarisch	Combinatie	Economie	Techniek	Zorg & Welzijn	
0,7	1,3	0,9	1,3	0,9	
1,2	0,8	1,0	0,9	1,0	
1,1	1,4	0,9	1,0	1,0	
0,9	1,1	1,0	1,0	1,0	
0,8	1,0	1,1	1,0	1,0	
1,0	0,7	0,9	1,1	1,0	
1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	
1,0	0,5	1,1	0,9	1,0	
1,2	1,1	1,0	1,0	0,9	

Locatiequotiënt				
1	2	3	4	
1,4	1,1	1,1	0,9	
1,1	0,9	1,0	1,0	
0,8	1,0	1,0	1,0	
1,5	1,1	1,0	0,9	
1,1	1,0	1,0	1,0	
1,1	1,1	1,0	0,9	
0,6	1,0	1,0	1,0	
0,6	1,0	1,0	1,0	
0,9	0,9	0,9	1,1	

¹ Het relatieve aandeel is het aandeel van een categorie in de regio gedeeld door het aandeel van de categorie in Nederland. Een waarde groter dan 1 duidt op oververtegenwoordiging, een waarde kleiner dan 1 duidt op onderverteenwoordiging

Bron: DUO, bewerking RUG.

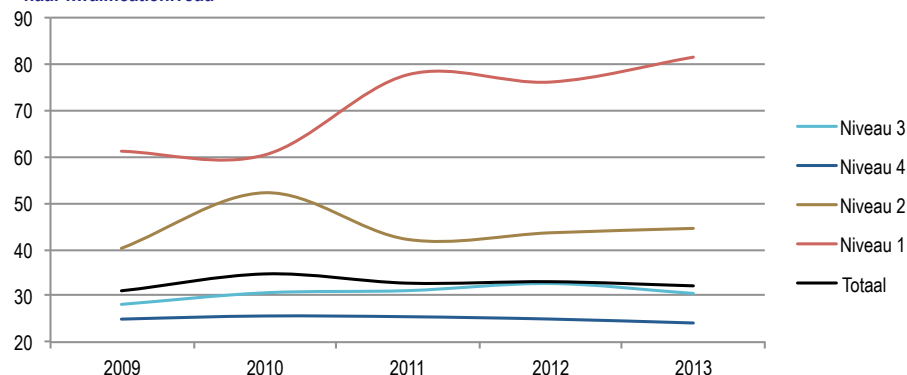

2. Arbeidsaanbod van MBO

Arbeidsaanbod van MBO: gediplomeerden

- Vanaf 2009 blijft het totaal aantal gediplomeerden (als % van het aantal deelnemers in dat jaar) min of meer constant. Wel zien we een forse stijging van het aantal gediplomeerden op niveau 1 van het MBO.
- Op instellingsniveau kunnen we aantal gediplomeerden uitsplitsen naar niveau 1-2 en niveau 3-4. Voor niveau 1-2 constateren we een lichte trendmatige stijging, voor niveau 3-4 blijven de diploma-percentages constant.
- Instellingen kennen forse onderlinge verschillen in percentages gediplomeerden

MBO-gediplomeerden over 2009-2013 als percentage van het totaal aantal deelnemers, naar kwalificatieniveau

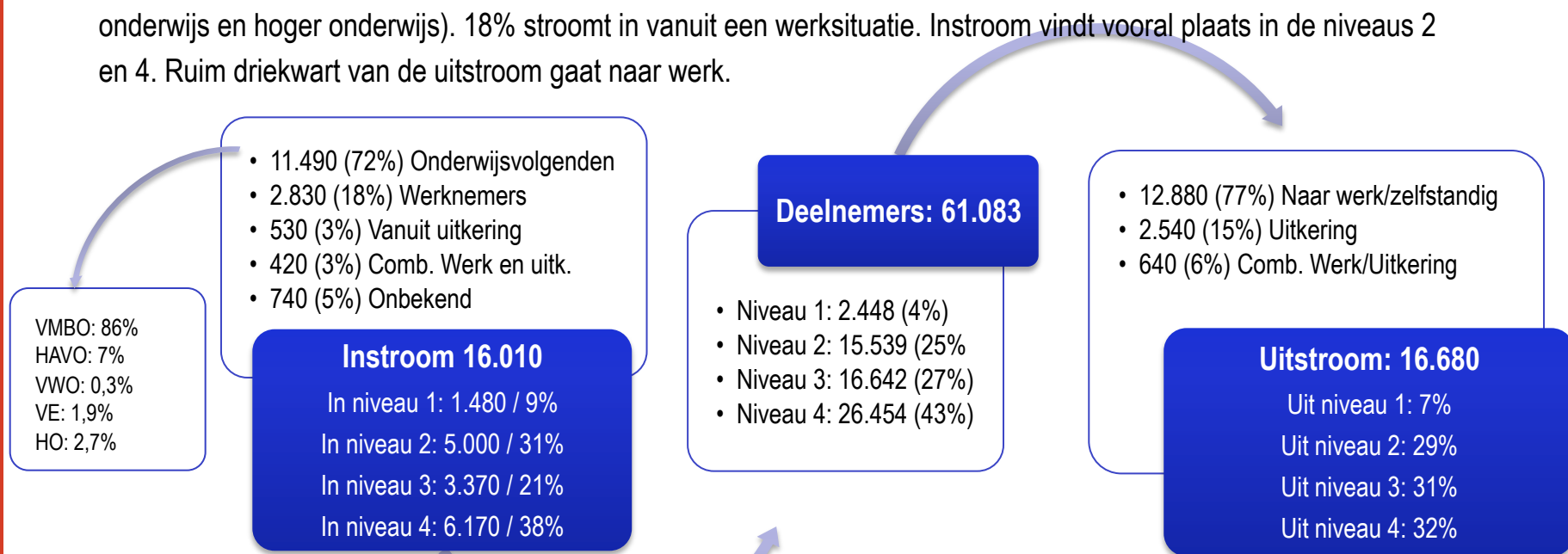
MBO-gediplomeerden over 2009-2013, als percentage van het totaal aantal deelnemers, naar instelling en kwalificatieniveau

INSTELLINGSNAAM	2009		2010		2011		2012		2013	
	Niv 1-2	Niv 3-4	Niv 1-2	Niv 3-4	Niv 1-2	Niv 3-4	Niv 1-2	Niv 3-4	Niv 1-2	Niv 3-4
Alfa-college	39	24	43	26	45	26	45	30	46	27
AOC Terra	46	31	37	29	44	23	49	27	55	26
Noorderpoort	44	25	47	28	50	31	55	27	47	24
Nordwin College	49	25	64	36	59	27	65	23	50	26
ROC Drenthe College	38	30	66	28	45	28	46	27	56	28
ROC Friese Poort	53	27	72	28	49	28	48	30	50	29
ROC Friesland College	37	25	44	25	42	25	42	25	50	25
ROC Menso Alting	68	27	24	29	67	26	64	24	31	25
Grand Total	43	26	53	28	47	28	48	28	50	26

Arbeidsaanbod van MBO: in- en uitstroom (schooljaar 2009/2010)

- Grosso modo studeren er 60.000 leerlingen aan een Noord-Nederlands ROC. In de periode 2010/11 stromen er 16.000 studenten in en iets minder dan 17.000 uit. Zowel in- als uitstroomaantallen als deelnemersaantallen zijn min of meer constant vanaf 2004¹.
- Instromers zijn voor driekwart afkomstig vanuit andere onderwijsrichtingen (volwasseneneducatie, voortgezet onderwijs en hoger onderwijs). 18% stroomt in vanuit een werksituatie. Instroom vindt vooral plaats in de niveaus 2 en 4. Ruim driekwart van de uitstroom gaat naar werk.

Arbeidsaanbod van MBO: schoolverlaters

- De DUO registreert hoeveel van het aantal ingeschreven in het jaar t, in het jaar t+1 nog steeds staat ingeschreven. Grosso modo verlaat 26-27% van het totaal aantal MBO-ers in het jaar t het onderwijs in het jaar daarop. Noord-Nederland telt het laagste percentage uitstromers.
- De uitstroom uit onderwijs doet zich procentueel vooral voor bij MBO1.

Uitstroom uit het MBO-onderwijs in jaar t+1 als percentage van deelname in jaar t, naar landsdeel en kwalificatieniveau, periode 2004/2005 – 2009/2010

	2004/'05 naar 2005/'06	2005/'06 naar 2006/'07	2006/'07 naar 2007/'08	2007/'08 naar 2008/'09	2008/'09 naar 2009/'10	2009/'10 naar 2010/'11*	
Alle MBO leerwagen en niveaus						Abs.	Uit onderwijs
Nederland	26,8	26,2	26,2	27,1	26,3	522.274	27,1
Noord-Nederland	24,7	25,0	25,2	26,2	25,5	61.083	25,9
Oost-Nederland	25,9	25,1	25,2	26,1	25,6	120.888	26,2
West-Nederland	28,1	27,3	27,2	28,2	27,2	225.169	27,8
Zuid-Nederland	26,5	26,0	26,1	27,3	26,6	113.22	27,9
Noord-Nederland						61.083	25,9
MBO1	48,1	50,3	46,1	50,6	45,7	2.448	47,4
MBO2	27,9	28,6	27,8	30,1	30,5	15.539	29,8
MBO3	28,7	27,7	29,4	29,4	27,8	16.642	29,2
MBO4	18,1	19,0	19,7	20,3	19,2	26.454	19,5

- In absolute aantallen stromen in Noord-Nederland uit het MBO1 en MBO2 in de periode 09/10-10/11 ruim 5.700 personen. Hiervan hebben 3.167 geen startkwalificatie. De cijfers corresponderen met de kleine 3.200 MBO-voortijdig schoolverlaters in Noord-Nederland over dezelfde periode (www.vsvverkenner.nl)

Arbeidsaanbod van MBO: schoolverlaters

- Wanneer we de gemiddelde uitstroompercentages voor Noord-Nederland over de periode 2005-2011 toepassen op de omvang van het aantal MBO-ers in 2013 (rekening houdend met verschillen in niveaus) in de COROP-regio's dan ontstaat het volgende beeld

Geschatte uitstroom in 2013 in absolute aantallen, naar COROP, MBO-sector en startkwalificatie

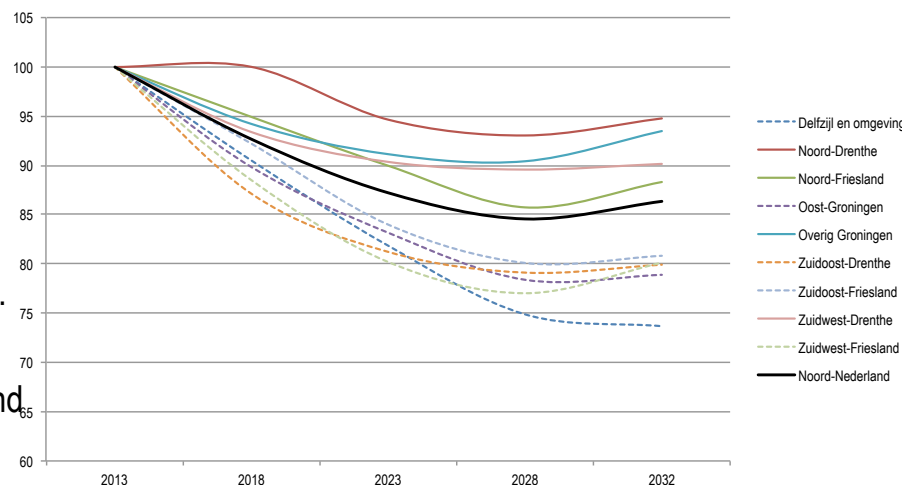
COROP	Agrarisch		Comb. van sectoren		Economie		Techniek		Zorg & welzijn	
	Geen startkw.	Wel startkw.	Geen startkw.	Wel startkw.	Geen startkw.	Wel startkw.	Geen startkw.	Wel startkw.	Geen startkw.	Wel startkw.
Oost-Groningen	37	62	87	3	83	352	79	312	58	456
Delfzijl en omgeving	4	19	31	1	24	105	29	125	14	128
Overig Groningen	43	134	127	16	170	758	112	602	102	894
Noord-Friesland	48	186	139	42	127	698	119	631	69	928
Zuidwest-Friesland	33	72	45	14	50	290	46	270	25	358
Zuidoost-Friesland	23	89	53	14	67	406	72	358	45	544
Noord-Drenthe	36	100	61	4	71	400	59	296	57	495
Zuidoost-Drenthe	47	76	63	0	63	357	83	349	51	481
Zuidwest-Drenthe	15	58	31	0	46	296	44	210	32	349
Noord-Nederland	287	796	636	96	701	3.664	643	3.154	452	4.634

- Ruim 15.000 personen stromen in 2013 uit. Hiervan hebben ruim 12.000 personen een startkwalificatie. Vooral de regio's Overig Groningen en Noord-Friesland tellen de hoogste aantallen 'Uit onderwijs'. De grootste aantallen stromen uit vanuit de sector Zorg & Welzijn.

Arbeidsaanbod van MBO: prognoses voortgezet onderwijs

- Er zijn geen prognoses voor het Middelbaar Beroeps- onderwijs voor de komende 20 jaar. Daarom wordt indicatief een beeld gegeven van de prognoses voor het voortgezet onderwijs (VMBO, LWOO, HAVO, VWO).
- Tot 2018 wordt een daling verwacht van 7% van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs ten opzichte van 2013. Sommige Corop's hebben te maken met een forsere daling. In termen van absolute aantallen wordt voor Noord-Nederland een absolute daling verwacht van 3.500 personen tot 2018.
- De betekenis voor het beroepsonderwijs is lastig door
 - onzekerheid over (preferenties) over doorstroom vervolgonderwijs
 - onzekerheid over zij-instroom van werkenden en werkzoekenden ('Leven lang leren?')

Procentuele ontwikkeling van het aantal leerlingen, periode 2013 (=100) – 2032 naar COROP

Absolute ontwikkeling van het aantal leerlingen, periode 2013 (=100) – 2032 naar COROP

COROP	2013	Daling leerlingen t.o.v. 2013				
		2018	2023	2028	2032	
Delfzijl en omgeving	2.277	-294	-513	-679	-690	
Noord-Drenthe	5.342	18	-315	-409	-349	
Noord-Friesland	14.762	-466	-1.484	-2.213	-1.977	
Oost-Groningen	10.219	-712	-1.682	-2.222	-2.219	
Overig Groningen	22.719	-310	-1.257	-1.721	-1.113	
Zuidoost-Drenthe	9.672	-1.002	-1.842	-2.147	-2.059	
Zuidoost-Friesland	15.439	-216	-1.737	-2.526	-2.459	
Zuidwest-Drenthe	7.491	-148	-571	-694	-593	
Zuidwest-Friesland	6.419	-445	-1.124	-1.424	-1.271	
Totaal Noord-Nederland	94.340	-3.575	-10.525	-14.035	-12.730	

Arbeidsaanbod van MBO: Niet-werkende werkzoekenden

- Eind november 2013 telt Noord-Nederland ruim 21.000 niet werkende werkzoekende MBO-ers. Een kwart daarvan staat ingeschreven voor technische beroepen.
- De relatieve aandelen laten soms een geografische over- en ondervertegenwoordiging zien van ingeschreven beroepen.

Aantallen en locatiequotiënten niet-werkende werkzoekenden, naar beroepsgroep en COROP-regio, november 2013

	Aantal NWW MBO-ers	(para) med.	Adm. Commerc.	Agrarisch	gedrag en maats- chappij	docenten transport-, sportvak- ken	juridische, bestuurlijk e, beveiliging	Taalkun- dige, culturele	techniek	Transport	Verzorging	Wisk., natuurwete nschapp
Nov. 2013												
Noord-Nederland	21.877	831	8467	635	1003	260	648	398	5871	143	3568	53
Oost-Groningen	2.005	51	735	69	87	20	61	27	639	11	302	3
Delfzijl e.o.	698	21	225	10	29	4	26	6	253	7	115	2
Overig Groningen	5.014	208	2060	90	260	48	140	127	1151	29	886	15
Noord-Friesland	4.653	174	1754	148	200	49	155	108	1279	38	738	10
Zuid-west Friesland	1.209	49	441	35	64	14	27	15	342	17	205	
Zuid-oost Friesland	2.535	104	942	81	110	29	70	35	683	11	461	9
Noord-Drenthe	2.148	105	892	70	96	31	61	31	506	10	340	6
Zuid-oost Drenthe	2.094	66	787	83	103	37	75	20	599	12	308	4
Zuid-west Drenthe	1.521	53	631	49	54	28	33	29	419	8	213	4
Relatieve aandelen (aandeel in de regio gedeeld door het aandeel over heel Noord-Nederland)												
Oost-Groningen		0,7	0,9	1,2	0,9	0,8	1,0	0,7	1,2	0,8	0,9	0,6
Delfzijl e.o.		0,8	0,8	0,5	0,9	0,5	1,3	0,5	1,4	1,5	1,0	1,2
Overig Groningen		1,1	1,1	0,6	1,1	0,8	0,9	1,4	0,9	0,9	1,1	1,2
Noord-Friesland		1,0	1,0	1,1	0,9	0,9	1,1	1,3	1,0	1,2	1,0	0,9
Zuid-west Friesland		1,1	0,9	1,0	1,2	1,0	0,8	0,7	1,1	2,2	1,0	0,0
Zuid-oost Friesland		1,1	1,0	1,1	0,9	1,0	0,9	0,8	1,0	0,7	1,1	1,5
Noord-Drenthe		1,3	1,1	1,1	1,0	1,2	1,0	0,8	0,9	0,7	1,0	1,2
Zuid-oost Drenthe		0,8	1,0	1,4	1,1	1,5	1,2	0,5	1,1	0,9	0,9	0,8
Zuid-west Drenthe		0,9	1,1	1,1	0,8	1,5	0,7	1,0	1,0	0,8	0,9	1,1

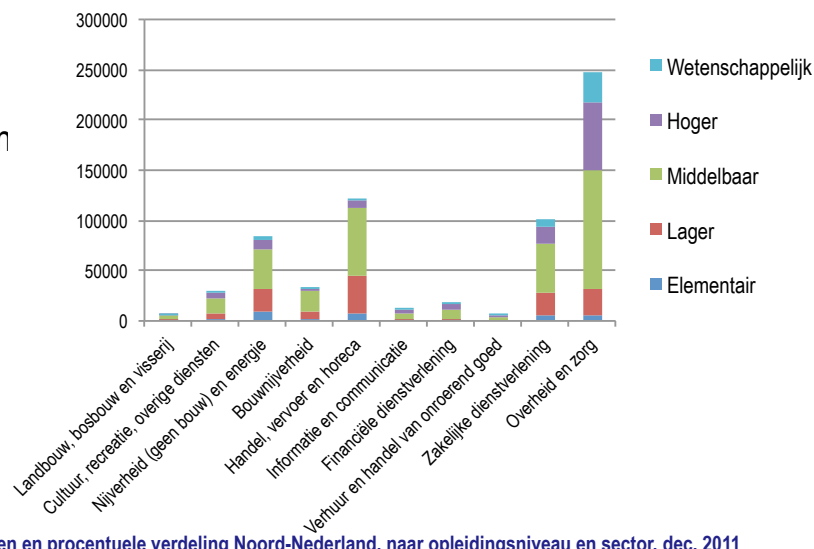

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO

- Noord-Nederland telt eind december 2011 ruim 685 duizend banen (werklocatie). Vooral de sectoren 'Overheid en zorg', 'Handel, vervoer en horeca', 'Nijverheid en energie' en 'Zakelijke dienstverlening' nemen het grootste deel in beslag.
- Ruim 50% wordt bezet door personen met een middelbare opleiding. Het grootste deel werkt in de overheids- en zorgsector, zakelijke dienstverlening, handel-vervoer en horeca en nijverheid en energie.
- Opvallend is verder de spreiding van middelbare opleidingsrichtingen over de bedrijfssectoren.

Absoluut aantal banen Noord-Nederland, naar opleidingsniveau en sector, dec. 2011

Absoluut aantal banen en procentuele verdeling Noord-Nederland, naar opleidingsniveau en sector, dec. 2011

		Elem	Lager		Middelbaar					Hoger	Wet
				Totaal	Algemeen	Soc. Econ	Techniek	Gezondh. Zorg	Horeca		
Total	685.348	33.819	136.264	345.168	64.525	84.037	89.431	89.155	18.189	123.000	46.928
Landb., bosb. en visserij	0,9	1,7	1,4	1,0	0,8	0,4	2,4	0,2	0,7	0,3	0,3
Cultuur, recreatie	4,3	4,4	4,4	4,5	4,3	4,8	2,5	6,2	5,2	3,9	3,7
Nijverheid en energie	12,4	26,5	16,2	11,8	7,1	10,6	26,3	2,2	9,4	8,1	7,0
Bouwnijverheid	4,7	5,5	5,6	5,7	1,8	3,0	17,0	0,4	2,3	2,0	0,6
Handel, vervoer en horeca	17,8	21,7	27,9	19,3	23,0	25,9	17,8	9,7	29,2	6,7	3,3
Informatie en communicatie	2,0	0,5	0,9	1,7	3,2	2,2	1,8	0,4	1,1	3,7	3,5
Financiële dienstverlening	2,7	0,7	1,1	2,6	3,9	6,0	0,7	0,7	1,6	4,9	4,0
Verh. / handel van onr. goed	0,8	0,5	0,5	0,9	0,8	1,3	1,2	0,4	0,6	1,1	0,8
Zakelijke dienstverlening	14,7	16,7	15,9	14,5	18,3	17,3	17,0	6,4	16,2	13,0	15,1
Overheid en zorg	36,1	16,0	20,0	34,2	29,3	25,8	12,3	71,2	16,5	55,1	61,1
Onbekend	3,7	5,7	6,2	3,8	7,5	2,7	1,0	2,1	17,1	1,2	0,5

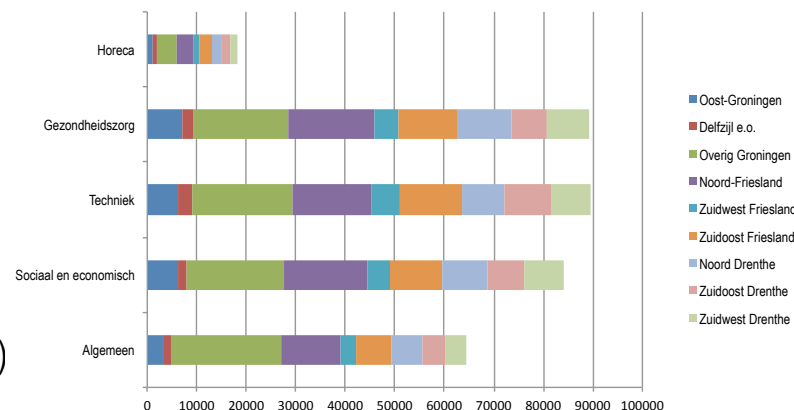

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO: opleidingssectoren

- Een kwart van de 345.000 middelbare banen bevindt zich in Overig-Groningen.
- Het relatieve aandeel¹ van het totaal aantal middelbare banen ten opzichte van het totaal in de regio, is in alle COROP-regio's en opleidingssectoren nagenoeg gelijk (binnen de marges van 0,8-1,3)
- De conclusie is dat er dan ook nauwelijks sprake is van clustering van middelbare werkgelegenheid naar opleidingssectoren in de onderscheiden Corop-regio's

Absoluut aantal banen naar opleidingsrichting en COROP-regio, dec. 2011

locatiequotiënt van het aantal banen naar opleidingsrichting en COROP-regio, dec. 2011

Dec. 2011	Totaal middelbare werkgelegenheid					
		Algemeen	Sociaal en economisch	Techniek	Gezondheidszorg	Horeca
Noord-Nederland						
Oost-Groningen	1,0	0,8	1,1	1,0	1,2	0,9
Delfzijl e.o.	1,1	0,8	1,0	1,4	1,1	1,6
Overig Groningen	0,9	1,3	0,9	0,9	0,8	0,8
Noord-Friesland	1,0	1,0	1,1	0,9	1,0	1,0
Zuid-west Friesland	1,0	0,9	1,0	1,2	1,0	1,2
Zuid-oost Friesland	1,0	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0
Noord-Drenthe	1,0	0,9	1,1	0,9	1,2	1,1
Zuid-oost Drenthe	1,0	0,8	1,0	1,2	0,9	1,1
Zuid-west Drenthe	1,0	0,8	1,1	1,0	1,1	0,9

¹ Het relatieve aandeel is het aandeel van een categorie in de regio gedeeld door het aandeel van de categorie in Noord-Nederland. Een waarde groter dan 1 duidt op oververtegenwoordiging, een waarde kleiner dan 1 duidt op ondervertegenwoordiging

Arbeidsvraag naar MBO: bedrijfssectoren

- Kijken we naar de verdeling van de totale en middelbare werkgelegenheid over de bedrijfssectoren in Corop-regio's dan zien we in bepaalde sectoren ondervertegenwoordiging ($< 0,8$) en oververtegenwoordiging ($> 1,2$)
- Oververtegenwoordigde middelbare werkgelegenheid zien we vooral in de Verhuur & handel (Delfzijl e.o.), Informatie & communicatie (Overig Groningen) en financiële dienstverlening (Zuidwest Drenthe). Ondervertegenwoordigde middelbare werkgelegenheid komen we in veel meer sectoren (vooral Informatie & Communicatie en Financiële dienstverlening) tegen.

locatiequotiënt van het aantal banen, totaal en middelbare banen, naar sector en COROP-regio, dec. 2011

	OG		D		Ov G		NF		ZWF		ZOF		ND		ZOD		ZWD	
	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:	Totaal	Middelba:
Landbouw, bosbouw en visserij	0,8	0,9	1,2	1,1	0,6	0,7	1,3	1,1	1,2	1,2	0,9	1,0	0,7	0,6	1,8	1,8	1,1	1,2
Cultuur, recreatie, overige diensten	1,2	1,2	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	1,3	1,3	1,2	1,1	1,2	1,3	0,9	0,9	0,8	0,7
Nijverheid (geen bouw) en energie	1,4	1,3	1,8	1,9	0,8	0,9	0,9	0,9	1,3	1,3	1,0	1,0	0,7	0,7	1,4	1,3	1,0	0,9
Bouwnijverheid	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,2	1,1	1,3	1,3	0,8	0,8	1,4	1,2	1,1	1,0
Handel, vervoer en horeca	1,1	1,1	1,1	1,0	0,8	0,9	1,0	0,9	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Informatie en communicatie	0,3	0,4	0,3	0,1	2,2	2,2	0,7	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Financiële dienstverlening	0,5	0,5	0,6	0,5	0,8	0,8	2,0	1,9	0,8	0,9	0,6	0,6	0,8	0,8	0,5	0,5	1,3	1,4
Verhuur en handel van onroerend goed	1,0	0,9	1,2	1,4	1,0	1,0	0,8	0,8	0,8	0,6	1,3	1,3	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9
Zakelijke dienstverlening	0,9	0,8	0,8	0,9	1,1	1,2	0,9	0,9	0,8	0,8	1,1	1,0	0,8	0,8	1,1	1,1	1,1	1,0
Overheid en zorg	1,0	1,0	0,9	0,9	1,1	1,0	1,1	1,1	0,8	0,8	0,9	0,9	1,1	1,2	0,8	0,8	1,0	1,1

¹ Het relatieve aandeel is het aandeel van een categorie in de regio gedeeld door het aandeel van de categorie in Noord-Nederland. Een waarde groter dan 1 duidt op oververtegenwoordiging, een waarde kleiner dan 1 duidt op ondervertegenwoordiging

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO: landelijke prognoses. Bron: ROA, 2013

- Voor Nederland verwacht het ROA over de hele periode 2013 – 2018 een zeer geringe uitbreidingvraag (gemiddeld 0,1%), maar vooral een forse vervangingsvraag (gemiddeld 3,3%)¹

Uitbreidingsvraag naar opleidingscategorie, in aantal en als percentage van de werkgelegenheid in 2012, prognose 2013-2018

Opleidingscategorie	Aantal	Totaal (6 jr.) (%)	Gem. jaarlijks (%)
Basisonderwijs en VMBO	-13.600	-1	-0,1
HAVO/VWO	-600	0	0,0
MBO groen	-4.300	-3	-0,5
MBO techniek	5.100	1	0,1
MBO sociaal-cultureel	12.300	2	0,4
MBO gezondheidszorg	6.600	3	0,5
MBO economie	-11.400	-1	-0,2
HBO onderwijs	-6.000	-2	-0,3
HBO sociaal-cultureel	800	0	0,0
HBO groen	0	0	0,0
HBO techniek	-100	0	0,0
HBO paramedisch	1.900	1	0,2
HBO economie	-2.900	-1	-0,1
WO letteren en sociaal-cultureel	-500	0	0,0
WO groen	400	4	0,7
WO techniek	-1.700	-1	-0,2
WO medisch	3.200	4	0,7
WO economie en recht	-4.500	-2	-0,3

Totaal (incl. overig) -14.200 0 0,0

Bron: ROA (AIS)

Vervangingsvraag naar opleidingscategorie, in aantal en als percentage van de werkgelegenheid in 2012, prognose 2013-2018

Opleidingscategorie	Aantal (6 jr.)	Totaal (6 jr.) (%)	Gem. jaarlijks (%)
Basisonderwijs en VMBO	300.400	19	2,9
HAVO/VWO	125.900	20	3
MBO groen	33.400	24	3,7
MBO techniek	157.100	20	3,1
MBO sociaal-cultureel	101.800	19	2,9
MBO gezondheidszorg	66.200	33	4,9
MBO economie	164.300	21	3,3
HBO onderwijs	63.100	19	2,9
HBO sociaal-cultureel	34.300	9	1,5
HBO groen	5.100	17	2,6
HBO techniek	52.800	19	3
HBO paramedisch	19.800	11	1,7
HBO economie	28.800	7	1,1
WO letteren en sociaal-cultureel	36.600	14	2,1
WO groen	2.600	23	3,6
WO techniek	33.500	22	3,4
WO medisch	14.900	20	3,1
WO economie en recht	22.700	9	1,5

Totaal (incl. overig) 1.291.700 17 2,7

Bron: ROA (AIS)

¹ ROA (2013). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep*. Maastricht.

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO: landelijke prognoses. Bron: ROA, 2013

- De landelijke prognoses geven aan dat het jaarlijkse percentage baanopeningen uiteenloopt van 3,2% voor de sociaal-culturele sector tot 5,4% voor de gezondheidszorg.

Baanopeningen naar opleidingscategorie, in aantal en als percentage van de werkgelegenheid in 2012, prognose 2013-2018

Opleidingscategorie	Aantal (6 jr.)	Totaal (6 jr.) (%)	Gem. jaarlijks (%)	Belang vervangingsvraag %
Basisonderwijs en VMBO	302.000	19	2,9	99
HAVO/VWO	125.900	20	3,0	100
MBO groen	33.400	24	3,7	100
MBO techniek	166.200	22	3,3	95
MBO sociaal-cultureel	114.500	21	3,2	89
MBO gezondheidszorg	75.000	37	5,4	88
MBO economie	167.400	22	3,3	98
HBO onderwijs	65.200	19	3,0	97
HBO sociaal-cultureel	39.500	11	1,7	87
HBO groen	5.300	17	2,7	96
HBO techniek	56.100	20	3,1	94
HBO paramedisch	22.000	12	1,9	90
HBO economie	28.800	7	1,1	100
WO letteren en sociaal-cultureel	41.400	15	2,4	88
WO groen	3.000	27	4,1	85
WO techniek	34.700	23	3,5	97
WO medisch	18.100	24	3,7	83
WO economie en recht	22.700	9	1,5	100
Totaal (incl. overig)	1.350.800	18	2,8	96

Bron: ROA (AIS)

Uitbreidingsvraag, vervangingsvraag en arbeidsmarktinstroom, gemiddeld jaarlijks als percentage van de werkgelegenheid in 2012, en de daaruit volgende toekomstige arbeidsmarktperspectieven per opleidingsniveau, prognose 2013-2018

Opleidingsniveau	Uitbreidings- vraag %	Vervangings- vraag %	Instroom %	ITA	Typering ITA
Basisonderwijs, VMBO	-0,1	2,9	2,7	1,05	redelijk
HAVO/VWO	0,0	3,0	2,3	1,01	redelijk
MBO	0,1	3,3	4,2	1,08	matig
HBO	-0,1	1,9	3,4	1,12	matig
WO	0,0	2,3	3,8	1,11	matig
Totaal (incl. overig)	0,0	2,7	3,4	1,07	matig

Bron: ROA (AIS)

¹ ROA (2013). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep*. Maastricht.

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO: Provinciale prognoses naar MBO-sectoren. Bron: ROA, 2013

- Het ROA (2014) heeft het aantal baanopeningen voor MBO-sectoren voor 2013-2018 op provinciaal niveau geschat. Dit is een combinatie van de geschatte uitbreidings- en vervangingsvraag.
- Deze prognoses zijn in een min-max variant toegepast op de indeling in middelbare werkgelegenheid zoals wij deze gebruiken. Omdat deze indelingen niet één op één op elkaar kunnen worden gelegd, gaat het hier om ordes van grootte. De percentages voor de provincies zijn gebruikt voor schatting op Corop-niveau.

Geschat aantal baanopeningen op jaarbasis en voor de hele periode 2013-2018, naar MBO-sectoren. Bron: ROA, 2014

Baanopeningen 2013-2018	Groningen	Friesland	Drenthe
Gem. Jaarlijks %			
Groen	2,8	1,9	2,1
Techniek	3,6	2,7	2,3
Sociaal-cultureel	2,8	2,7	2,1
Gezondheidszorg	4,8	4,9	4,3
Economie	3,2	3,3	2,9
Totaal % 6 jaar			
Groen	18	12	13
Techniek	24	17	14
Sociaal-cultureel	18	17	13
Gezondheidszorg	32	32	29
Economie	21	22	18

Schattingen van het aantal baanopeningen van het ROA toegepast op regionale indeling in middelbare werkgelegenheid, in min-max variant

Baanopeningen 2013-2018	Groningen		Friesland		Drenthe	
	Ongunstig	Gunstig	Ongunstig	Gunstig	Ongunstig	Gunstig
Gem. Jaarlijks %						
Algemeen	2,0	3,0	2,0	3,0	1,5	2,5
Techniek	3,0	3,6	2,0	2,7	2,0	2,3
Sociaal-economisch	2,0	3,0	2,0	3,0	1,5	2,5
Gezondheidszorg	4,0	4,8	4,0	4,9	4,0	4,3
Horeca	2,0	3,0	2,0	3,0	1,5	2,5
Totaal % 6 jaar						
Algemeen	12	18	12	18	9	15
Techniek	18	24	12	17	12	14
Sociaal-economisch	12	18	12	18	9	15
Gezondheidszorg	24	32	24	32	24	29
Horeca	12	18	12	18	9	15

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO 2013-2018, totaal over zes jaren

Provinciale prognoses toegepast op corop-regio's. Bron: ROA, 2013

- De arbeidsvraag over de hele periode 2013-2018 voor MBO ligt tussen de 54.000 en 73.000 banen. De meeste baanopeningen zijn te vinden in de sectoren 'Gezondheidszorg' en 'Techniek'.

Aantal baanopeningen over 2013-2018	Ongunstig scenario ¹						Gunstig scenario ¹					
	Totaal	Algemeen	Sociaal en econom.	Techniek	Gezond- heidszorg	Horeca	Totaal	Algemeen	Sociaal en economi.	Techniek	Gezond- heidszorg	Horeca
Noord-Nederland	54.270	7.290	9.350	14.200	21.400	2.030	72.880	11.160	14.400	16.480	27.730	3.120
Oost-Groningen	4.120	420	730	1.110	1.720	140	5.710	630	1.100	1.490	2.290	210
Delfzijl e.o.	1.530	150	230	510	560	80	2.120	230	340	680	740	130
Overig Groningen	13.710	2.660	2.350	3.640	4.580	480	19.190	3.990	3.520	4.850	6.110	720
Noord-Friesland	10.770	1.450	2.050	2.720	4.120	430	14.100	2.180	3.070	2.720	5.500	640
Zuid-west Friesland	3.240	380	530	990	1.210	140	4.170	560	800	990	1.610	210
Zuid-oost Friesland	7.420	870	1.280	2.140	2.850	290	9.590	1.300	1.920	2.140	3.790	440
Noord-Drenthe	5.190	560	830	1.010	2.600	180	6.950	940	1.380	1.180	3.150	310
Zuid-oost Drenthe	4.090	400	660	1.140	1.740	150	5.450	670	1.100	1.330	2.100	250
Zuid-west Drenthe	4.200	400	700	950	2.020	130	5.600	660	1.170	1.110	2.440	220

¹ Door afrondingen op tientallen tellen de cellen soms niet helemaal op tot de rij- en kolomtotalen.

3. Arbeidsvraag naar MBO

Arbeidsvraag naar MBO op jaarbasis (periode 2013-2018)

Provinciale prognoses toegepast op corop-regio's. Bron: ROA, 2013

- In de periode 2013-2018 gaat het op jaarbasis om 9.000 – 12.000 banen

Aantal baanopeningen op jaarbasis,	Ongunstig scenario						Gunstig scenario					
	Totaal	Algemeen	Sociaal en econom.	Techniek	Gezond- heidszorg	Horeca	Totaal	Algemeen	Sociaal en economi.	Techniek	Gezond- heidszorg	Horeca
Noord-Nederland	8.760	1.220	1.560	2.080	3.570	340	11.540	1.860	2.400	2.570	4.180	520
Oost-Groningen	690	70	120	190	290	20	890	110	180	220	340	30
Delfzijl e.o.	260	30	40	90	90	10	330	40	60	100	110	20
Overig Groningen	2.290	440	390	600	760	80	3.020	670	590	730	920	120
Noord-Friesland	1.660	240	330	320	690	70	2.260	360	510	430	840	110
Zuid-west Friesland	490	60	90	120	200	20	670	90	130	160	250	40
Zuid-oost Friesland	1.130	150	210	250	470	50	1.530	220	320	340	580	70
Noord-Drenthe	870	90	140	170	430	30	1.100	160	230	190	470	50
Zuid-oost Drenthe	680	70	110	190	290	30	870	110	180	220	310	40
Zuid-west Drenthe	700	70	120	160	340	20	890	110	200	180	360	40

¹ Door afrondingen op tientallen tellen de cellen soms niet helemaal op tot de rij- en kolomtotalen.

3. Arbeidsvraag naar MBO

Vraag en aanbod MBO 2013

- Een confrontatie van arbeidsaanbod en arbeidsvraagcijfers laat grosso modo zien dat qua volume voldoende middelbaar opgeleiden beschikbaar zijn voor de vraag op de arbeidsmarkt.

Volumes arbeidsaanbod 2013 ¹				Volumes arbeidsvraag 2012-2013 ¹	
	Niet-werkende werkzoekenden (arbeidsreserve)	Jaarlijkse Uitstroom	Jaarlijkse Uitstroom (alleen startkw.)	Baanopeningen 2013 (ongunstig)	Baanopeningen 2013 (gunstig)
	21.880	15.060	12.340	8.760	11.540
Oost-Groningen	2.010	1.530	1.190	690	890
Delfzijl e.o.	670	480	380	260	330
Overig Groningen	5.010	2.960	2.400	2.290	3.020
Noord Friesland	4.650	2.990	2.490	1.660	2.260
Zuidwest Friesland	1.210	1.203	1.000	490	670
Zuidoost Friesland	2.540	1.670	1.410	1.130	1.530
Noord Drenthe	2.150	1.580	1.300	870	1.100
Zuidoost Drenthe	2.100	1.570	1.260	680	870
Zuidwest Drenthe	1.520	1.080	910	700	890

¹ Door afrondingen op tientallen tellen de cellen soms niet helemaal op tot de rij- en kolomtotalen.

3. Arbeidsvraag naar MBO

Vraag en aanbod MBO: saldi op jaarbasis (negatief = tekort aan banen)

- Uitgaande van de jaarlijkse uitstroom uit het MBO (met startkwalificatie) zijn zelfs bij een gunstig scenario de komende jaren voldoende middelbaar opgeleiden voor de arbeidsmarkt beschikbaar.
- Let wel: bij de uitstroom zijn voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie niet meegerekend. Ook de huidige reserve van niet-werkende werkzoekende MBO-ers is hierbij niet meegenomen. Dat geldt ook voor baanwisselaars.
- Alleen in de Corop-gebieden 'Overig Groningen' en 'Zuidoost Friesland' zijn in het gunstige scenario tekorten te verwachten. Met pendel zijn deze vanuit andere gebieden te compenseren

Volumes arbeidsvraag 2012-2013¹

	Saldo op jaarbasis (ongunstig)	Saldo op jaarbasis (gunstig)
Noord-Nederland	-3.590	-810
Oost-Groningen	-500	-300
Delfzijl e.o.	-120	-50
Overig Groningen	-120	610
Noord Friesland	-830	-230
Zuidwest Friesland	-510	-340
Zuidoost Friesland	-280	120
Noord Drenthe	-430	-200
Zuidoost Drenthe	-580	-400
Zuidwest Drenthe	-210	-30

¹ Door afrondingen op tientallen tellen de cellen soms niet helemaal op tot de rij- en kolomtotalen.

Vraag en aanbod MBO: saldi op jaarbasis (negatief = tekort aan banen)

- De matige arbeidsmarkt (tekort aan banen/overschot aan uitstromers) vertaalt zich ook in de twee hoofdsectoren: Techniek en Zorg.
- In zijn algemeenheid is de arbeidsmarkt voor de Technische en Zorgsectoren matig, d.w.z. er is eerder sprake van een tekort aan banen dan van een tekort aan MBO-opgeleiden in de Techniek en Zorg
- Deze vraag- en aanbodontwikkelingen kunnen veranderen wanneer kwalificatie-eisen die aan opgeleiden worden gesteld, worden opgehoogd (ge-upgrade).

Volumes arbeidsvraag 2012-2013

	Saldo op jaarbasis (gunstig)	Saldo voor Techniek	Saldo voor Zorg
Noord-Nederland	-810	--	--
Oost-Groningen	-300	-	--
Delfzijl e.o.	-50	-	-
Overig Groningen	610	+	+
Noord Friesland	-230	--	-
Zuidwest Friesland	-340	--	--
Zuidoost Friesland	200	-	+
Noord Drenthe	-200	--	-
Zuidoost Drenthe	-400	--	--
Zuidwest Drenthe	-30	-	+

4. Conclusies

Conclusies

- Kijken we naar MBO-opleidingssectoren, dan is er weinig sprake van specialisatie, gemeten op hoofdindelingen en corop-regio's
- Kijken we naar bedrijfssectoren, dan zijn sommige bedrijfssectoren (Informatie & Communicatie, Bouwnijverheid) meer geconcentreerd in bepaalde Corop-regio's hetgeen zich ook vertaalt in concentratie van middelbare werkgelegenheid in deze sectoren.
- In termen van volumes suggereren de aantallen een matige arbeidsmarkt de komende jaren. Er is eerder sprake van een tekort aan banen (als gevolg van een geringe uitbreidingsvraag) dan van een tekort aan MBO-ers.
- De algemene conclusies laten onverlet dat er op het niveau van beroepen in specifieke regio's sprake kan zijn van krapte. Onze gegevens maken uitspraken daarover niet mogelijk.

university of
 groningen

Colofon

Opdrachtgever: Sociaaleconomische Raad Noord-Nederland

Uitgevoerd door: Rijksuniversiteit Groningen | Basiseenheid Economische Geografie

Auteurs: dr. A.J.E. Edzes | dr. L. Broersma | prof. dr. J. van Dijk

Mei 2014